

Memo Concernzaken - bestuurlijke reactie accountantsrapport jaarrekening 2016

Datum: 18 augustus 2017
Aan: Raad/Auditcommissie
Van: Esther Wortman/Paul Vonk)
Onderwerp: Accountantsverslag jaarrekening 2016 gemeente Woerden
Status: Ter kennisname van de raad / behandeling in Auditcommissie
CC: Mazars

Inleiding

Op 29 juni 2017 is het accountantsrapport jaarrekening 2016 van de gemeente Woerden ontvangen. De accountant controleert jaarlijks in opdracht van de gemeenteraad de door het college van burgemeester en wethouders opgestelde jaarrekening. De bevindingen van de accountantscontrole zijn opgenomen in het bijgevoegde rapport "Accountantsverslag Gemeente Woerden".

Kernboodschap

De accountant is in grote lijnen tevreden over de jaarrekening 2016 van de gemeente Woerden. De jaarrekening is in overeenstemming met het BBV, de beleidsregels toepassing WNT en zijn er geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die voor de SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Echter de geconstateerde onzekerheden met betrekking tot de bestedingen WMO en Jeugdwet overschrijden de goedkeuringstolerantie waardoor de accountant een controleverklaring met beperking heeft afgegeven.

Belangrijkste bevindingen van de accountant

1. Managementsamenvatting

- Financiële resultaten

De accountant merkt op dat in de jaren 2014 tot en met 2016 in ieder jaar een ruim positief resultaat is gerealiseerd, bij een begroot resultaat van (bijna) nihil.

Bestuurlijke reactie:

Wij vinden dat er tussen de jaarrekening en de bestuursrapportage geen grote afwijkingen mogen bestaan, tenzij verklaarbaar is dat de afwijkingen op een later moment zijn ontstaan. Bij de bestuursrapportage heeft dit extra aandacht.

- Analyse van het weerstandsvermogen

De accountant merkt op dat uit de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing blijkt dat de aanwezige weerstandscapaciteit vanaf 2016 ruim voldoende is gelet op het risicoprofiel van Woerden, met name door de toename van de algemene reserve.

Bestuurlijke reactie:

Wij zijn tevreden met deze uitkomst, geen opmerkingen en/of bijzonderheden te vermelden.

2. Financiële analyse

- Analyse financiële positie

Door de accountant is een financiële analyse uitgevoerd. Op basis van de kengetallen ziet de accountant de volgende ontwikkelingen:

- De netto schuldquote (langlopende schulden gedeeld door de totale baten) zijn bij ons op een normaal niveau;
- De solvabiliteit (eigen vermogen gedeeld door totale vermogen) laat een stijgende trend zien door een toename van het eigen vermogen. De solvabiliteit zit vlak onder de norm (25-40%);
- De ratio grondexploitatie (balanspositie grondexploitatie in verhouding met de totale baten) blijft laag, wat duidt op een laag risicoprofiel.

Samenvattend is de conclusie van de accountant dat de gemeente Woerden een gemeente is met een laag risicoprofiel.

Bestuurlijke reactie:

Wij zijn tevreden met deze uitkomst, geen opmerkingen en/of bijzonderheden te vermelden.

- Meerjarenperspectief

Het meerjarenperspectief toont, zoals blijkt uit de programmabegroting 2017-2010, voor elke jaarschijf een positief geraamd saldo van baten en lasten. Op basis hiervan bestaat de verwachting dat het vermogensniveau in de komende jaren zal toenemen.

Bestuurlijke reactie:

Wij zijn tevreden met deze uitkomst, geen opmerkingen en/of bijzonderheden te vermelden.

3. Decentralisaties sociaal domein

- Sociaal domein

De gemeente heeft veel energie gestopt in de verantwoording van de geldstromen die samenhangen met de decentralisaties. Ondanks deze inspanningen is er toch onvoldoende zekerheid verkregen tot de volledige lasten. De belangrijkste redenen hiervan zijn:

- De ontvangen productieverantwoordingen van zorgaanbieders zijn niet volledig aangesloten op de uitkeringsadministratie van de gemeente wat resulteert in een onzekerheid tot de lasten Wmo van € 305.000,-.
- Een aantal zorgaanbieders heeft geen controleverklaring bij de productieverantwoording ingediend. Hierdoor bestaat er onzekerheid over de prestatielevering. Het bedrag dat hiermee samenhangt betreft € 373.000,-.
- Bij een aantal zorgaanbieders is sprake van een niet goedkeurende strekking van de controleverklaring van de accountant van de zorgaanbieder. Het bedrag dat hiermee samenhangt betreft € 1.800.000,-.
- Een aantal zorgaanbieders heeft nog geen productieverantwoording ingediend. Het bedrag dat hiermee samenhangt betreft € 186.000,-.
- Constatering landelijk is dat van de SVB (uitvoering PGB's) geen sluitende informatie is ontvangen over de getrouwe en rechtmatige besteding van de PGB's. De auditdienst van de SVB heeft een afkeurende controleverklaring afgegeven bij de totale bestedingen in 2016. Het totaalbedrag aan PGB's 2016 voor Wmo en Jeugd is € 1.618.000,-. Dit bedrag is volledig als onzeker aangemerkt.
- Bij de bestedingen van het sociaal domein is een achterstand met de controle en autorisatie van declaraties door de gemeente doordat zorgleveranciers veel declaraties niet op de juiste wijze indienen.
- Met betrekking tot de inkoop van zorg is er een complexiteit in de controle van de bestedingen doordat er middels een gemiddeld tarief is ingekocht, dat alleen op totaalniveau bij Utrecht-West gecontroleerd kan worden.

Bestuurlijke reactie

In 2016 zijn er wezenlijke stappen gezet ten aanzien van het optimaliseren van de bedrijfsvoering, verantwoording en controle in het sociaal domein. De accountant constateert ook dat de gemeente veel energie heeft gestopt in de verantwoording van de geldstromen die samenhangen met de decentralisaties. Inkoop en monitoring Utrecht-West heeft intensief contact met zorgaanbieders over onder meer de prestatielevering, het onder handen werk en de tijdige aanlevering van de facturatie en verantwoording. Door zowel de gemeente Woerden als Inkoop en monitoring Utrecht-West is een grote inspanning geleverd om de tijdigheid en volledigheid te waarborgen. In het 3^e kwartaal van 2016 zijn we gestart met een systematische aanpak van de jaarrekening. Op initiatief van de gemeente zijn we ook in gesprek gegaan met de accountant om tijdig een beeld te krijgen inzake de controleaanpak. Dit resulteerde in een actielijst, welke maandelijks besproken werd. Helaas moeten we constateren dat onze inzet nog onvoldoende zijn vruchten heeft afgeworpen. Zowel landelijk als regionaal is de discussie over de wijze en diepgang van de verantwoordingsinformatie nog steeds levendig. Wij doen wat in ons vermogen ligt om onze afhankelijkheid van derden te beperken, maar volgen daarbij de landelijke handelswijze.

De VNG heeft eind december 2016 al uitgesproken dat het aantal fouten en onzekerheden in de verantwoordingen Wmo en Jeugd (Pgb's) van de SVB over 2016 niet anders zal zijn dan over 2015. Wij benadrukken dat het hier geen specifieke problematiek van Woerden betreft, maar dat het gaat om landelijke aandachtspunten waarop wij geen directe invloed kunnen uitoefenen. Van de SVB is op 5 juli jl. een brief ontvangen over de ontwikkelingen inzake de

rechtmatigheid persoonsgebonden budgetten. De SVB en de gemeenten werken aan snelle verbeteringen van de rechtmatigheid. De SVB streeft ernaar om de rechtmatigheid over 2017, met name de vermijdbare onrechtmatigheid, aanzienlijk te verbeteren. VNG, Zorgverzekeraars Nederland, ministerie van VWS en de SVB spreken elkaar hier regelmatig over. Dankzij de afschaffing van het coulancebeleid inkoop en monitoring Utrecht-West, de verdere intensivering van de interne controle en de herstelacties, verwacht de SVB dat het onrechtmatigheidspercentage over 2017 forse verlaging laat zien. Het PGB proces zal pas volledig rechtmatig worden bij de implementatie van het nieuwe pgb-systeem. Pas dan is het mogelijk om een ISAE-3402 rapportage op te leveren en te voldoen aan andere voor een rechtmatig proces noodzakelijk voorwaarden. In de brief van de SVB wordt echter geen uitspraak gedaan over het tijdsbestek inzake de implementatie van het nieuwe pgb-systeem. De SVB is wel bereid om de brief in een persoonlijk gesprek toe te lichten aan de raad van de gemeente Woerden.

In 2016 zijn er door de gemeente al diverse controles op de levering van zorg uitgevoerd. Ook in 2017 zijn/worden deze controles uitgevoerd en wordt de accountant hierbij vroegtijdig bij betrokken zodat deze werkzaamheden ook een rechtmatige bijdrage leveren aan de juiste controleaanpak.

Controle op de levering van zorg o.a. door:

- uitvoering van een cliënttevredenheidsonderzoek;
- bij herindicaties en tussentijdse evaluatiegesprekken met inwoners standaard de vraag te stellen of de zorg is geleverd en hoe de inwoner de zorg heeft ervaren. De antwoorden op deze vragen verwerken in het betreffende ondersteuningsplan;
- kwartaalgesprekken met zorgaanbieders voeren en de uitkomst hiervan zichtbaar vastleggen;
- klachten rondom de eigen bijdrage, die grotendeels bij het CAK gemeld worden, worden door de gemeente beoordeeld en afgehandeld.

Algemeen:

Hoewel het geen specifieke problematiek van Woerden betreft, maar dat het gaat om landelijke aandachtspunten waarop wij geen directe invloed kunnen uitoefenen, zien wij zeker ruimte voor verbeteringen, zowel ten aanzien van het jaarrekeningproces als met betrekking tot de processen binnen het sociaal domein. Er wordt een evaluatie van het jaarrekeningproces uitgevoerd waaruit concrete verbeterpunten zullen voortvloeien en waarbij de accountant betrokken zal worden. Bij de evaluatie van het jaarrekeningproces zal specifiek gekeken worden naar de door de accountant gemaakte opmerkingen en de processen binnen het sociaal domein (welke kansen zijn er nog meer, best practices).

4. Subsidieverstrekingen

• Vaststelling subsidies

Bij de controle van de subsidieverstrekingen is vastgesteld dat er een vertraging is geweest met het vaststellen van de subsidies 2015. De geconstateerde termijnoverschrijding betreft een formele onrechtmatigheid en geen financiële rechtmatigheid die in de foutenevaluatie wordt meegenomen.

Bestuurlijke reactie

Het team Beleid Sociaal Domein heeft FTE-uitbreiding gekregen en is momenteel bezig met het verbeteren van de interne beheersing van dit proces. De verwachting is dat alle subsidieverstrekingen in 2017 tijdig vastgesteld worden.

5. Grondexploitatie

- Grondexploitatieprojecten

De controle van de grondexploitatie vraagt veel aandacht van de accountant, vanwege de hoge mate van schattingsonzekerheid/bandbreedte die met deze jaarrekeningpost samenhangt. Er is rekening gehouden met de juiste toepassing van de nieuwe regels in de actualisatie van de grondexploitatie. Om te bepalen of de gemeente de berekende boekwaarde terugverdient, zijn meerjarenprognoses van de grondexploitatie opgesteld. Hierin is alle bekende informatie over toekomstige kosten en te verwachten opbrengsten door de gemeente verwerkt.

Bestuurlijke reactie

Geen opmerkingen en/of bijzonderheden te vermelden.

6. Vennootschapsbelasting

- Vennootschapsbelasting

De gemeente Woerden valt sinds 1 januari 2016 onder de vennootschapsbelastingplicht van overheidsondernemingen (VPB) en moet over het jaar 2016 een aangifte vennootschapsbelasting indienen. Om tot een aangifte te kunnen komen moet er eerst een fiscale openingsbalans worden opgesteld. Omdat de fiscale openingsbalans nog niet is bepaald, zijn nog geen lasten of baten vennootschapsbelasting in de jaarrekening opgenomen.

Bestuurlijke reactie

De begeleiding voor het proces VPB is in handen van een externe partner. Op advies van deze partner is er uitstel aangevraagd bij de belastingdienst voor het doen van de eerste aangifte. Voor een juiste aangifte is het van belang dat het boekjaar gesloten is en dat de cijfers definitief zijn. In het derde/vierde kwartaal 2017 worden de openingsbalansen opgesteld en de aangiften gedaan. Voor Woerden geldt nog steeds dat er naar verwachting geen vennootschapsbelasting verschuldigd is.

7. Aanbestedingswetgeving

- Europese aanbestedingen

- Bij de controle van de EU aanbestedingswetgeving is geconstateerd dat bij twee inkopen het onzeker is of de EU aanbestedingswetgeving op de juiste wijze is nageleefd. De totale omvang van deze onzekerheid betreft € 265.000,-.
- Met ingang van 1 juli 2016 zijn de Aanbestedingswet en de Gids proportionaliteit gewijzigd. In de oude aanbestedingsrichtlijnen werd onderscheid gemaakt tussen 2A- en 2B-diensten. Op 2A-diensten was het volledige regime van de aanbestedingsplicht van toepassing en voor 2B-diensten was een verlicht regime van toepassing (waaronder van toepassing voor inhuur van extern personeel). Gemeenten moeten vanaf 1 juli 2016 het volledige regime toepassen bij het gunnen van contracten vanwege inhuur van extern personeel.

Bestuurlijke reactie

De interne beheersing van het aanbestedingsproces heeft onze volle aandacht, er wordt gestuurd op de naleving van de aangepaste regelgeving. Het inkoopbeleid wordt in 2017 geactualiseerd.

8. Wet Normering Topinkomens (WNT)

- Controle en evaluatiewet WNT
 - Bij de controle van de WNT is vastgesteld dat de regelgeving op de juiste wijze is nageleefd en dat de toelichting hierover in de jaarrekening na de doorgevoerde correcties geen fouten en/of onzekerheden bevat.
 - In 2017 zullen naar aanleiding van de Evaluatiewet WNT weer een aantal wijzigingen worden doorgevoerd. De maximale WNT-drempel bedraagt in 2016 € 179.000,- en wordt in 2017 verhoogd naar € 181.000,-. Geadviseerd wordt hierop te anticiperen en te borgen in de interne beheersing.

Bestuurlijke reactie

Binnen de gemeente is een werkgroep actief die de implementatie van ontwikkelingen in de wet- en regelgeving monitort, dit advies wordt hierbij meegenomen.

9. Interne beheersing

- Vanuit de bevindingen met betrekking tot de jaarrekeningcontrole vraagt de accountant aandacht voor de financiële beheersing rond het sociaal domein.

Bestuurlijke reactie

Onder het onderdeel 'sociaal domein' hebben wij reeds aangegeven dat wij bij de evaluatie van het jaarrekeningproces specifiek zullen kijken naar de kwetsbaarheid/continuïteit van de financiële functie binnen het sociaal domein. Wij onderkennen de kwetsbaarheid en de risico's die daarmee samenhangen. Wij zullen bij het verbeterplan inzichtelijk maken wat nodig is en wat er nog ontbreekt (soll-ist) en zullen maatregelen voorstellen.

- Ook wordt aandacht gevraagd voor de kwaliteit en voldoende capaciteit van de financiële functie.

Bestuurlijke reactie

Ook door de vorige accountant zijn opmerkingen gemaakt met betrekking tot de financiële functie. Het betreft in deze met name de capaciteit met betrekking tot de VIC/IC functie. Deze kwetsbaarheid wordt door ons onderkend. Wij komen op korte termijn met een visie op de VIC/IC en de daarbij behorende functiescheidingen en onafhankelijke positie richting college en auditcommissie.

- Hierbij is het ook van belang om de dienstverlening aan de gemeente Woerden en Oudewater op een meer eenduidige manier in te richten en uit te voeren.

Bestuurlijke reactie

Ten behoeve van de beide colleges van Oudewater en Woerden worden voorstellen voorbereid over de uniformering en inrichting van de dienstverlening en processen met betrekking tot de governance.

P.J. (Paul) Vonk
Eigenaar hoofdpogave Governance